

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/aktualnosci/167405,W-Kielcach-zlozono-hold-ofiarom-napasci-na-ludnosc-zydowska-z-4-lipca-1946-r.html>
25.04.2024, 18:07

W Kielcach złożono hołd ofiarom napaści na ludność żydowską z 4 lipca 1946 r.

4 lipca 2022 r. odbyła się uroczystość upamiętniająca ofiary pogromu Żydów w Kielcach. Naczelnik kieleckiej delegatury IPN dr Dorota Koczwańska-Kalita oraz dr Ryszard Śmietanka-Kruszelnicki z Referatu Badań Historycznych złożyli wieniec przed tablicą przy ul. Planty 7, gdzie doszło do napaści na ludność żydowską.

Do masowej zbrodni na ludności żydowskiej doprowadziła nieprawdziwa pogłoska o porwaniu i zamordowaniu przez Żydów dziecka, ale także podzielane przez część społeczeństwa nastroje antysemityczne (m.in. stereotyp „żydokomuny”) oraz niezrozumiała, niewiarygodna wręcz bierność i nieudolność tych, którzy kierowali formacjami sił porządkowych i wojskowych (zachowanie to można uznać za przyzwolenie i prowokację). Trwające wiele godzin zajścia antyżydowskie z udziałem cywili, milicjantów, funkcjonariuszy UB i żołnierzy z różnych jednostek wojskowych spowodowały, według ustaleń śledztwa IPN, śmierć 37 Żydów oraz trzech Polaków. Rannych zostało 35 Żydów.

W niektórych dokumentach i publikacjach liczba ofiar jest większa. W dziewięciu procesach oskarżonych zostało 38 osób. Po pogromie, pod zarzutem odpowiedzialności za tragiczne wydarzenia, władze komunistyczne przeprowadziły gwałtowną kampanię propagandową wymierzoną w podziemie niepodległościowe, Polskie Stronnictwo Ludowe, Kościół i władze RP na uchodźstwie.

Problemem ciągle otwartym i spornym pozostaje pytanie, czy przebieg i dynamika zajęć antyżydowskich w Kielcach spowodowane były szeregiem działań o charakterze prowokacyjnym, czy też były wynikiem spontanicznych działań tłumu lub poszczególnych grup ludzi. Informacje, które znajdują się w odnalezionych źródłach niczego nie przesądzają, potwierdzają jednak nieprecyzyjność dotychczasowych ustaleń, włącznie z tymi, które znajdują się w postanowieniu o umorzeniu śledztwa w sprawie pogromu kieleckiego prowadzonego przez OKŚZpNP w Krakowie z 21 października 2004 r. Formułowane są postulaty przeprowadzenia kwerend archiwalnych oraz skorzystania z doświadczeń badaczy różnych dyscyplin nauki.

Ofiary wydarzeń antyżydowskich Region Świętokrzyski NSZZ „Solidarność” upamiętnia od 1981 r.

Uroczystość w rocznicę pogromu kieleckiego.
Fot. Dariusz Skrzyński (IPN)

Uroczystość w rocznicę pogromu kieleckiego.
Fot. Dariusz Skrzyński (IPN)

Uroczystość w rocznicę pogromu kieleckiego.
Fot. Dariusz Skrzyński (IPN)

Uroczystość w rocznicę pogromu kieleckiego.
Fot. Dariusz Skrzyński (IPN)

Uroczystość w rocznicę pogromu kieleckiego.
Fot. Dariusz Skrzyński (IPN)

Uroczystość w rocznicę pogromu kieleckiego.
Fot. Dariusz Skrzyński (IPN)